

I
10.32 uur

‘Louis, het is tijd! Kom, ik zeg het niet nog eens, sta alsjeblieft op en kleed je aan, we komen te laat op die manier, het is al tien voor halftien.’

Zo ongeveer begon wat de ergste dag van mijn hele leven zou worden. Ik wist het nog niet, maar zaterdag 7 januari 2017, 10.32 uur zou een tijd ervoor krijgen, en een erna. Voor altijd zou er een ervoor zijn, de minuut ervoor die ik voor de eeuwigheid zou willen vastleggen, met glimlachjes, kortstondige momenten van geluk. Foto’s voor altijd in de donkere krochten van mijn brein gegrift. Voor altijd zal er een erna zijn, met het ‘waarom’, het ‘had ik maar’, met de tranen, de kreten, de peperdure mascara op mijn wangen, de gillende sirenes, de blikken vol afschuw en medelijden, de oncontroleerbare stuiptrekkingen in mijn buik die in opstand komt. Op dat moment was het allemaal nog een gesloten boek voor me, een geheim dat alleen bij de goden – als ze tenminste bestonden, wat ik sterk betwijfelde – bekend kon zijn. Dus wat zeiden deze goden tegen elkaar, zo tegen tien voor halftien? Eentje meer of minder, wat maakt het uit? Zeker weten? Niet echt, maar waarom niet? Ach ja, en waarom ook niet, je hebt gelijk, het zal het aanzien van de wereld niet veranderen. Dat was allemaal zo ver van me weg, ik hield me niet bezig met go-

den of met wat mijn hart me zei. Op dat moment vlak bij het kantelpunt, het breekpunt, het *point of no return*, was ik alleen mezelf. Ik was mezelf en liep tegen Louis te foeteren, die werkelijk geen vinger uitstak.

Ik zei bij mezelf dat het joch me gek maakte. Al een halfuur was ik bezig om hem zijn bed uit te krijgen, maar niets hielp. We hadden om twaalf uur een afspraak met mijn moeder voor onze brunch – mijn maandelijks martelgang, en ik was van plan om via de Boulevard Haussmann te gaan om eerst de bloedrode pumps te kopen die sinds het begin van de uitverkoop door mijn hoofd spookten. Ik wilde er maandag mee pronken tijdens de vergadering met de big boss van Hegemonie, een cosmeticagroep waarvoor ik al een jaar of vijftien dag en nacht werkte. Ik leidde er een team van twintig mensen dat zich wijdde aan de nobele taak reclame te maken en innovaties te ontwikkelen voor een shampoomerk dat tot honderd procent van de roos wegnam – het ‘tot’ betekende dat het haar van één vrouw op de tweehonderd opgeroepen proefpersonen totaal geen enkele huidschilfer meer bevatte. Deze bewering mocht ik gebruiken, na bittere gevechten met de juridische afdeling van Hegemonie, en daar was ik in die tijd bepaald trots op. Van essentieel belang voor de verkoop, voor mijn jaarlijkse loonsverhoging, mijn zomervakantie met Louis en mijn nieuwe pumps.

Na wat vaag gegrom besloot Louis te gehoorzamen, hij schoot een veel te nauwe, veel te laaghangende spijkerbroek aan, plensde wat water in zijn gezicht, nam vijf minuten de tijd om zijn haar vakkundig in de war te brengen, weigerde ondanks de kou – het was een ijzige ochtend – een muts op te zetten, bromde wat onbegrijpelijke halve zinnen, waarvan de strekking me toch wel bekend was (maar waarom moet ik

mee...?), zette zijn zonnebril op, greep zijn skateboard, een smerige plank met over de hele lengte graffiti, waarvoor ik aan de lopende band nieuwe wedstrijdwieltjes moest kopen, trok zijn rode ultralichte Uniqlo-donsjack aan, greep een pakje met chocola gevulde koekjes, was zo vriendelijk een knijp-fruitje in zijn mond leeg te drukken net als toen hij vijf was, en drukte ten slotte op de liftknop. Ik wierp een blik op mijn horloge. 10.21 uur. Mooi, we hadden nog tijd om mijn tot op de milliseconde geplande programma af te werken. Ik had ruim de tijd genomen omdat het ochtendritueel van Zijne Hoogheid Louis de Grote enorm kon variëren.

Het was schitterend weer, een wolkeloze blauwe winterhemel. Koel licht heb ik altijd prachtig gevonden. Nooit heb ik een blauwere en puurdere hemel gezien dan toen ik in Moskou op zakenreis was. De Russische hoofdstad is voor mij in dat opzicht de koningin. De Parijse hemel stak Moskou naar de kroon en knipoogde verblindend naar ons. Toen Louis en ik eenmaal op straat stonden voor ons appartement in het tiende arrondissement, liepen we langs het Saint Martinkanaal naar het Gare de l'Est, slalommend rond de wandelende gezinnen en de toeristen, die gehypnotiseerd staarden naar een kleine aak die de sluis bij de Eugène Varlinbrug passeerde. Ik keek naar Louis die op zijn skateboard voor me uit croste. Ik was trots op het mannetje dat hij aan het worden was. Ik had het hem moeten zeggen – dat soort gedachten moet uitgesproken worden, anders hebben ze geen enkel nut – maar ik deed het niet. Louis was de laatste tijd erg veranderd. Hij zat in een groeistuijp en was van een tener jongetje een behoorlijk lange tiener geworden; iets van baardgroei tekenende zich af op zijn kinderlijke wangen, puistjes nog niet. Hij was een mooie kerel aan het worden.

Het ging allemaal zo snel. In een flits zag ik mezelf weer langs de Quai de Valmy wandelen, een metaalblauw kinderwagentje voortduwend met mijn rechterhand, een telefoon in mijn linker. Ik geloof echt dat ik even moest glimlachen bij de herinnering. Of heb ik dat er later bij verzonnen? Mijn geheugen laat me in de steek, het is lastig me te herinneren wat ik dacht op die toch uiterst belangrijke momenten. Als ik maar een paar minuten terug kon gaan, had ik beter opgelet. Als ik maar een paar maanden, een paar jaar terug kon gaan, zou ik zoveel dingen anders hebben gedaan.

Ik hoorde de laatste klank van The Weeknd – Louis had hem als beltoon op mijn smartphone geïnstalleerd. Het was 19. Het was verdomme zaterdagochtend, waarom belde mijn directe baas me op? Het was natuurlijk wel eerder gebeurd, je kon niet bij een onderneming als Hegemonie werken zonder her en der een spoedgeval af te moeten handelen. Als ik nu aan het woord ‘spoedgeval’ denk, als ik het iemand hoor zeggen, heeft het een totaal andere gevoelswaarde. Nooit zal ik een dergelijk woord meer gebruiken als het gaat over een presentatie die moet worden afgerond, een consumententest die opgezet moet worden, een fles waarvan het ontwerp moet worden goedgekeurd. Over wat voor spoedgeval hebben we het helemaal? Is er iemand in levensgevaar? Op dat moment wist ik dat nog niet. Ik vroeg me alleen af welk spoedgeval 19 me nu weer te melden had, en ik had al zo’n vermoeden dat het te maken had met de vergadering van maandag. Absoluut een spoedgeval dus. Van levensbelang. Zonder aarzelen nam ik op, terwijl ik nauwelijks aandacht besteedde aan Louis, die had afgeremd, naast me was komen rijden en duidelijk iets aan me kwijt wilde. Ik wees op mijn telefoon, zag hij dat dan niet? Hij brabbelde wat in zijn babybaard,

mompelde dat het belangrijk was, denk ik. Trok een gezicht om aan te geven hoe belangrijk. Ik zal nooit weten waar hij over wilde praten. Ik weet dat mijn laatste gedachten over mijn zoon negatief waren. Iets in de trant van zijn constante behoefte aan aandacht, het feit dat ik geen minuut voor mezelf had, zijn jeugdig egoïsme, mijn behoefte aan wat lucht, verdomme. Ik geloof werkelijk dat het laatste woord dat ik dacht in verband met dat wezentje, vlees van mijn vlees, dat ik duizenden uren heb gewiegd, met wie ik duizenden uren heb gezongen, dat me zoveel gelach, trots en vreugde heeft bezorgd, het laatste wat ik in mijn vastgeroeste brein in verband met hem zei, wel degelijk dat klote-gvd was. Wat schandelijk. Wat onrechtvaardig.

Louis haalde hoorbaar adem, greep de rode koptelefoon die tot dan toe om zijn nek had gebungeld, pootte hem op zijn hoofd, gromde dat het toch altijd hetzelfde was met mij, dat alleen mijn werk maar telde, zette vervolgens af met zijn rechtervoet en schoot op zijn skateboard het hellende trottoir af. Als ik niet met JP in gesprek was geweest – het spoedgeval was inderdaad een probleem met Powerpointplaatjes die over moesten – had ik gehoor gegeven aan mijn moederreflex, die maakt dat we roepen: ‘niet zo snel, je gaat te hard’, wat ieder kind dat halverwege de basisschool is, razend maakt, een reflex die in theorie nergens voor dient, maar in de praktijk altijd nog een beroep kan doen op een half slapend bewustzijn. Ik hield mijn schreeuw in. Bij Hegemonie wordt het niet erg gewaardeerd als je kinderen hebt, ook al is het beleid officieel helder en duidelijk: Hegemonie is voor man-vrouwge gelijkheid, Hegemonie investeert in het succes van vrouwen in de maatschappij. Er is altijd een kloof tussen theorie (het beleid waarmee wordt gezwaaid) en praktijk (het verborgen ge-

zicht van diezelfde organisatie, de dingen die niet gezegd worden, maar resulteren in een belachelijk laag percentage vrouwen in de managementteams van grote concerns). Ik vocht al tijden om zo'n hoge positie te bereiken, en midden in een werkbepreking ook maar spoortje moederlijkheid laten blijken kon dus echt niet, zelfs niet op een zaterdag om 10.31 uur.

Terwijl JP me dus kalmpjes uitlegde wat voor werk ik op mijn vrije zondag moest gaan doen, hield ik een verstrooid oogje op Louis, die beslist te hard reed. Ik zag zijn koptelefoon stevig op zijn oren geplant en ik herinner me duidelijk dat ik hoopte dat hij het geluid niet te hard had staan en dat hij zich bewust was van zijn snelheid. Ik schudde mijn hoofd en zei bij mezelf dat hij nu groot genoeg was en dat ik me echt niet meer om de haverklap zorgen moest maken om hem, om alles, om niets, vooral om niets. Het is ongelooflijk hoeveel gedachten er binnen een paar seconden door je heen kunnen gaan. Het is ongelooflijk hoe pijnlijk die paar seconden vervolgens in je brein blijven hangen.

Laatste blik op het scherm van mijn smartphone, het is 10.32 uur. Ik zeg bij mezelf dat JP op zijn hoogst nog drie minuten heeft omdat we bijna bij het metrostation zijn.

Ik hoor een dof geluid dat me doet denken aan de toeter van een passagiersschip in nood. Het is een vrachtwagen. Ik kijk op en de tijd stolt. Ik ben er niet meer dan honderd meter vandaan, maar de voorbijgangers maken zo'n herrie dat ik het gevoel heb dat ik ernaast sta. Mijn telefoon valt in stukken op de grond. Ik brul. Ik verzwik mijn enkel, ik val, kom overeind, schop mijn naaldhakken uit en ren zoals ik nog nooit heb gered. De vrachtwagen staat nu stil. Ik ben niet de enige die brult. Een stuk of tien mensen die in de zon aan tafeltjes za-

ten – een mooie winterochtend – zijn overeind gekomen. Een vader houdt zijn hand voor de ogen van zijn zoontje. Hoe oud is dat kind? Een jaar of vier, vijf waarschijnlijk. Dit soort scènes is niet geschikt voor kinderen van die leeftijd. Zelfs in films toon je ze niet. Nooit ofte nimmer. Je suggereert ze op zijn hoogst. Een beetje terughoudendheid in deze brute wereld, alstublieft. Ik kom dichterbij, huil, werp me op de grond, ik merk dat ik mijn knieën schaaf, maar voel geen pijn. Die pijn in ieder geval niet. Louis. Louis. Louis. Louis. Mijn kindje. Mijn leven. Het onbeschrijflijke is niet te beschrijven. Een getuige van de scène gebruikte later het woord ‘wolvijn’. Geschreeuw van een wolvijn die uit elkaar wordt getrokken. Ik vecht, ik krab over de grond, mijn lijf trilt, ik pak Louis’ hoofd vast. Ik weet dat ik hem niet mag aanraken, dat ik niets mag verplaatsen, maar ik kan niet anders. Altijd weer die kloof tussen theorie en praktijk. Ik kan hem niet zomaar op straat laten liggen zonder iets te doen. Dus houd ik zijn hoofd vast en doe niets anders dan huilend liggen wachten terwijl ik steeds zijn adem controleer. Ademt hij nog? Hij ademt. Hij ademt niet meer. Hij ademt weer. De hulpdiensten komen in recordtempo. Een brandweerman neemt me onder zijn hoede, of liever, hij probeert me van Louis’ lichaam los te rukken. Ik geef hem een pets. Ik verontschuldig me. Hij glimlacht. Ik herinner het me allemaal. Zijn stevige maar tegelijk behoudzame gebaren, zijn lelijke neus, zijn geruststellende stem, zijn uiterst conventionele woorden, de ambulance die weggrijdt. Ik vang een paar flarden op. Spoedeisende hulp kindergeneeskunde. Robert Debréziekenhuis. Intensive care. Het lukt wel, mevrouw. Nee, dat gaat niet lukken. Ik loop met u mee. Ik zak in elkaar. Hij houdt me overeind. Mijn spieren die na het ongeluk tot het uiterste gespannen waren, verslappen nu

opeens. Ik word op een stoel van het café in de zon gezet. Mijn lijf reageert niet meer. Mijn darmen raken in een kramp, ik kots mijn ontbijt uit op het tafeltje van deze hipsterbar, die in een paar seconden is leeggelopen. Ik veeg mijn mond af, drink wat water en kijk op.

Om me heen is niets veranderd, de hemel is nog steeds even blauw, even zuiver. Ik kijk op mijn horloge. Ook kapot. Wijzerplaat in tweeën, wijzers verstard. Onbeweeglijke getuige. Het is nog steeds 10.32 uur.

Een ochtend

Ik ben Louis, ik woon in Parijs en ben twaalfeneenhalf, binnenkort dertien. Ik ben gek op voetbal, Japanse tekenfilms, Maître Gims, de Pokémon-kanalen op YouTube, chocoladepasta die meer palmolie bevat dan palmolie (goeie grap vind ik dat), de films van de jaren negentig en nul (nee, dat is geen ouderwetse hobby), de stank van een uitlaat, flashy skateboards, de borsten van mevrouw Ernest, mijn lerares wiskunde, wiskunde zonder de borsten van mevrouw Ernest, mijn superoma, mijn moeder (meestal tenminste).

Overigens denk ik dat ik dood ben.

Normaal vertel ik niet zo gauw iets over mijn leven, maar in deze omstandigheden en omdat je er toch bent, kan ik je net zo goed zo'n beetje uitleggen met wie je te maken hebt, en wat er is gebeurd.

Ik woon bij mijn moeder. Ze heet Thelma. Mijn laatste ochtend was samen met haar. Het liefst zei ik dat het een schitterende ochtend was, dat we bijzondere momenten hebben gedeeld, dat we elkaar hebben geknuffeld en lieve dingen hebben gezegd. In werkelijkheid was de ochtend zo stompzinnig als maar kan en dat is normaal, uiteindelijk. Je leeft niet elk uur van elke dag alsof het je laatste is, dat zou pas doodvermoeiend zijn. Je leeft, meer niet. En mijn leven met mijn moeder was niet anders.

Maar als ik er nu aan terugdenk: op zich was het een perfecte ochtend. Natuurlijk zal mama daar heel anders over denken, ik weet heus wel dat elk beeld van die paar minuten constant door haar hoofd speelt en ze zich intussen afvraagt wat ze had moeten doen, wat ze anders had moeten doen. Ik weet het antwoord: niets, en in dat opzicht ben ik het totaal oneens met mijn ma.

Het is wel een vreemd antwoord als je weet dat mijn ochtend met mama erop neerkomt dat mama me uit bed probeert te trekken, en ik alleen maar kan kankeren, traineren, en kankeren. Dat is wat er aan de buitenkant te zien was. Dat was ook hoe ik het zag. Nu ik het van een (behoorlijk) afstandje bekijk, realiseer ik me wat ik voelde. Een vage gewaarwording, een kriebeling in je hersenen die je pas merkt als er verder niets meer te merken valt. Gewoonte is sleur. Gewoonte is geluk. Het genot van onveranderlijke gezinsrituelen. Van die dagelijkse dingetjes die ons vormen en die alles bepalen.

Die ochtend zat vol rituele hoogstandjes. De deurklink van mijn slaapkamer kraakt, wekt een honderdste van mijn bewustzijn en kondigt de komst van de volgende dag aan. Mama stapt over de drempel, komt dichterbij en strijkt over mijn haar, streelt mijn hoofd van mijn voorhoofd tot aan mijn nek – nooit andersom. Ze fluistert: ‘Goeiemorgen, engeltje, tijd om op te staan, mannetje’, alsof ik nog steeds twee of drie ben. Het roerloze moment tussen slapen en waken, de apathie waarin droom en werkelijkheid door elkaar lopen. Dan het geluid van het rolluik in mijn kamer dat wordt opgetrokken, de zonnestralen die op mijn gezicht vallen, ik brom, draai me om en verstop mijn hoofd onder het kussen. Mama’s eerste optreden is ten einde. De armen van Morpheus openen zich weer, ik droom verder, een droom waar ik me niets van zal herinneren. Mama’s tweede optreden, haar stem is dringender, luider, fermer. Zoals elke dag. Zij kent het ritueel ook.

Al bijna dertien jaar gaat het zo. En ook al is het allemaal intussen een reflex, aan hoe een woord wordt uitgesproken, aan de lengte van de brom die uit de keel van de halfslappende jonge beer komt herkent ze even goed als ik het humeur van de dag. Het humeur van de dag is vrolijk. Het is zaterdag, dat weten we. We hebben alle tijd, zelfs al beweert mama van niet. Ik weet wat er vandaag op het programma staat, ik ken mijn moeder, ik weet dat ze me vroeger wakker maakt zodat ik de tijd heb om tot mezelf te komen.

Even een zijpaadje, omdat ik weet dat je intussen bij jezelf zegt: dat is toch bizar, dat joch is twaalfeneenhalf en die gebruikt al die ingewikkelde woorden. Toch? Ik verzeker je in ieder geval dat mijn klasgenoten van 4C op de Paul Éluardschool het nogal vaag vinden (voor mensen boven de veertig: verdacht). Het is sowieso vaag om op je twaalfenhalfde in de vierde te zitten. Ik maak er niet zo'n probleem van, maar ik praat nu eenmaal zo, ik kan er niets aan doen. Op school drijven ze al genoeg de spot met mijn formuleringen door me voor 'stomme intellectueel' uit te maken, dus het zou fijn zijn als jij er niet ook mee begon...

Waar was ik? O ja, dat wilde ik vertellen. Sinds een paar dagen had ik er zin in – had ik er behoefte aan – om met mama te praten over het meisje dat ik bij voetbal had ontmoet – ja, er zijn meisjes die aan voetbal doen en ja, ze kunnen nog leuk zijn ook, we moeten maar eens van die vastgeroeste ideeën af. Maar ik moest wel wachten op het juiste moment. Mama en ik zijn nogal gereserveerd. Niet van het gevoelens blootleggende soort. Eerder van het terughoudende. Doordeweeks moet ik bijvoorbeeld niet met mijn moeder willen praten. Ze komt uitgeput terug van haar werk en het schermpje van haar smartphone met rust laten vindt ze lastig, ze is altijd bezig om 'spoedgevallen', zoals zij het noemt, af te han-

delen. Wat dat voor spoedgevallen zijn, vraag ik me wel eens af, als het gaat om antiroosshampoo...

Kortom, ik had bij mezelfgezegd dat deze normale ochtend van dit normale weekend perfect zou zijn. Ik wilde niet dat mama door zou draven en bij de gedachte dat ik al getrouwd was radeeloos zou worden, dus ik wilde het zo gewoon mogelijk houden. Een casual gesprek, niets bijzonders, dat was het beste. Daarom was ik zwaar beledigd toen ze me terugduwde alsof ik stonk op het moment dat ik naast haar ging rijden. Mama zegt dat ik een beetje sanguinisch ben. Wat dat is weet ik niet zo goed, waarschijnlijk dat ik strontvervelend ben. Of prikkelbaar. Of allebei. Tot mijn verontschuldiging moet ik zeggen dat je, zoals oma zegt, geen peren aan een appelboom vindt, en mama is zelf bijzonder prikkelbaar. Ik zeg niet strontvervelend, dat heb jij er zelf bij bedacht, geefhet maar toe.

Ik brieste dus als een paard en ging er als een speer vandoor. Ik wilde dat werktelefoontje voor haar verpesten. Het was zaterdagochtend en ze moest linksom of rechtsom nou maar eens begrijpen dat het geen werkdag was. Ik weet dat mijn moeder ook nu nog in de stress raakt als ze me om de hoek ziet verdwijnen. Bewust of niet, maar ze gaat sneller lopen omdat ze me niet uit het oog wil verliezen. Dus maakte ik dat ik wegkwam, ik wilde eerder dan zij de hoek van de Rue des Récollets om zijn en me bij de ingang van de Jardin Villemin verstoppen, gewoon om haar de stuipen op het lijf te jagen en haar te dwingen op te hangen.

Toen ging alles heel snel, ik weet niet goed wat er is gebeurd. Nou ja, natuurlijk wel, ik denk dat ik het wel heb begrepen, ik ben niet achterlijk. Ik reed te snel, dat is duidelijk. Ik slipte. Stomme fout. Ik slip nooit op die manier, ik heb mijn skateboard onder controle. Op het moment dat ik opkeek, zag ik de vrachtwagen aankomen, ik hoorde hem toeteren en toen werd alles zwart.

Doodse stilte.

Je ziet dat ik ondanks alle clichés mijn leven niet in een paar honderdsten van een seconde aan me voorbij zag trekken, ik zag alleen de koplampen van die klotevrachtwagen en dacht bij mezelf: goh, bizar, die brandende lampen terwijl het dag is.

Wel lullig, als laatste gedachte.